N:o 13. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. ö. g. | NORDISKT MUSIKBLAD. | Stockholm den 6 Sept. 1892. | Pris: Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.) | Årg. 12.

Zelia Trebelli.

Vi äro just icke i vårt land bortskämda med att få höra sångkonstnärer af första rang; så mycket större uppmärksamhet väckes då något sådant inträffar, och vi minnas hvilken förtjusning Zelia Trebelli, den verldsberömda altsångerskan, i vår hufvudstad så väl som i landsorten väckte under den följd af år, då hon i senare hälften af 1870-talet, på höjden af sin konstnärlighet gästade vårt land. Minnet af dessa triumfer gaf anledning till det konsertbesök hon senast gjorde hos oss förra sommaren, då bruten till sin helsa, en ruin af sig sjelf och säkerligen offer för en impresarie, som ville göra sig till godo det stora rykte hon här vunnit. Det var en sorglig syn att se och höra *denna* Trebelli, när man erinrade sig konstnärinnan från scenen och konsertsalen för mer än tio år sedan. Också blef sista besöket helt kort, inskränkande sig till några kurorter vid vestkusten, der sångerskan konserterade i sällskap med sin forne följeslagare Conrad Behrens. Man anade då, att Zelia Trebellis återstående dagar ej skulle blifva så många; också ändades hennes lefnad redan sistlidne 18:e augusti, då hon afled å badorten Etretat i närheten af Havre, i det land, der hennes vagga stått.

Zélie Thérèse Gillebert, hvars glänsande konstnärsnamn *Zelia Trebelli* är familjenamnet läst baklänges med utelemnadt g, föddes i Paris 1838 af tyska föräldrar. Hennes musikaliska anlag röjdes tidigt, och det var vid pianot dessa först kommo till utveckling, detta med sådan framgång, att hon redan vid endast 16 års ålder lät höra sig offentligt såsom en pianovirtuos af betydenhet. Ungefär vid samma tid uppdagade hennes lärare hos henne en ovanligt vacker mezzosopran, och hon blef sedan i 4 år elev hos den berömde Wartel.

Då hon var 21 år debuterade hon på kungl. teatern i Madrid uti »Trubaduren» vid sidan af konstnärer sådana som Grisi och Mario. Derpå sjöng hon pagens parti i »Hugenotterna» och uppträdde vidare i »Barberaren», »Cenerentola» samt »Lucrezia Borgia». I Madrid gjorde hon så stor lycka, att Europas förnämsta teatrar sedan stodo öppna för henne. Om våren 1862 blef hon af hr Merelli engagerad för Berlin, der hon sjöng tre år i rad och firade stora triumfer först som Arsacis i Rossinis »Semiramis», sedan i »Tancred». Under sina konstresor i Tyskland och Holland hade hennes dramatiska och musikaliska förmåga allt mer utvecklats, hon började redan göra sig bemärkt som en europeisk celebritet. Mapleson, direktören för Her Majestys Theatre i London, uppspanade snart den unga »stjernan», och 1862 debuterade hon å sist nämda teater som Rosina i »Barberaren». Bland konstnärsstorheter med så berömda namn som Titjens, Ginglini, Graziani, Belletti och Gassier försvarade hon sin

Zelia Trebelli.

plats med utmärkelse. Hon förtrollade en hvar med sin underbara röst, sin graciösa, behagliga sångmetod, sin intelligenta, i alla hänseenden konstnärliga framställning. Hennes debut var säsongens största tilldragelse, och då nästföljande år den stora kontraaltisten Maria Alboni (grefvinnan Pepoli) drog sig tillbaka från scenen, ansågs Trebelli såsom den enda, hvilken förmådde fylla hennes plats. Af de roler, i hvilka hon glänste å London-teatern nämnas i främsta rummet Azucena, Nancy Cherubin och Zerlina i »Don Juan»; Carmen blef sedan en af hennes största triumfer. I sång som i spel lika utmärkt, förvärfvade hon med sin stora, präktiga röst en ansenlig repertoar, och den lifliga konstnärinnan var ej sen att, om så behöfdes, taga i tu med ett och annat tenorparti också. En gång i Riga, då man led brist på tenor, uppträdde hon sålunda och gjorde furore såsom grefve Almaviva; en annan gång utförde hon 1872 i Newcastle Taminos rol i »Trollflöjten» och sjöng några år senare Gastons parti i »Traviata». Som konsert- och oratoriesångerska har hennes namn varit en prydnad för alla stora musikaliska »festivals» i England.

Zelia Trebelli kom första gången till Sverige 1875 i sällskap med Conrad Behrens och engelska harpisten Chesire samt Rich. Henneberg och gaf konserter å Kgl. operan äfvensom å börssalen. Hennes kraftiga, klara och sympatiska röst med de märkliga djupa tonerna, den naturliga liflighet, det dramatiska uttryck hon inlade i sitt fulländadt konstnärliga föredrag eröfrade med ens vår publik. Hennes framställning var lika ädel och karakteristisk, antingen hon sjöng en aria af Gluck eller Offenbachs »C'est l'Espagne», hvilken sång genom henne vann en sådan popularitet hos oss, och som man aldrig kunde få höra nog af henne. Samma år i slutet af oktober hade man det stora nöjet att få höra henne som Cherubin i »Figaros bröllop», då Behrens sjöng Almavivas parti. Året derpå i april uppträdde hon här i sin kanske förnämsta rol: Azucenas, och som Cherubin då »Figaros bröllop» d. 9 april gick för 200:e gången öfver vår operascen. Hon återkom till Stockholm sedermera i januari 1877, januari 1878, i september 1879 och samma månad 1880, alltjemt samma stora konstnärinna och ständigt lika firad. Året 1878 lät hon höra sig i några här för henne nya roler såsom Maffio Orsini i »Lucrezia Borgia», Leonora och Fides i »Profeten», ett parti som räknas till hennes mest storslagna skapelser. Under sista gästbesöken fick man äfven höra henne som Amneris och Carmen. År 1881 konserterade Zelia Trebelli med samma framgång som hos oss i Norge, åtföljd af den förträfflige violinvirtuosen Musin, bassångaren Ghilberti och pianisten Bisaccia samt fröken Signe Hebbe. På vägen till Norge läto dessa artister höra sig å en konsert i Helsingborg d. 4 augusti. På Kristiania teater utförde då sångartisterna scener ur »Faust», »Hugenotterna», »Aida», »Semiramis» och »Profeten». Åren 1877—84 sjöng fru Trebelli upprepade gånger på Kgl. teatern i Köpenhamn.

På hösten 1883 och våren 1884 lät Trebelli höra sig i Amerika, då hon sjöng i flera städer tillsammans med Kristina Nilsson. Under de följande åren uppträdde hon mest i England, Tyskland och Österrike, samt gjorde 1886 ännu en amerikansk turné. År 1865 ingick hon äktenskap med tenorsångaren Bettini, från hvilken hon likväl skilde sig några få år derefter. En dotter till henne, Antoinette, en rätt behaglig sångerska, presenterades, som bekant, af Conr. Behrens 1889 om hösten för stockholmspubliken.

Zelia Trebelli har naturligtvis rönt flera utmärkelser vid sina besök i Wien, Petersburg o. s. v. och af furstliga personer hugnats med dyrbara presenter, ordnar och medaljer. Äfven konung Oskar har på detta sätt hedrat konstnärarinnan, som derjemte redan 1876 blef invald till ledamot af Musikaliska Akademien härstädes.

Operakrisen och dess afhjelpande.

Redan i slutet af operans sistlidna spelår hörde man omtalas anstaltens finanser såsom varande allt annat än i blomstrande skick. De goda åren hade med gamla operan gått till ända. Det väckte dock ej så liten öfverraskning, när vid midsommartiden i Aftonbladet vardt synlig en artikel med rubrik »Operan på fallrepet», hvari ingen mer och ingen mindre än sjelfve operadirektören, hofkapellmästaren Nordqvist, för en spörjande tidningsman framlade operans närvarande ställning, hvars natur sjelfva artikelns rubrik, efter ett uttryck af dir. Nordqvist, klargjorde. Ett intyg om hur det stod till med operaekonomien lemnades ett par veckor derefter, då efter gjordt uppskof lönerna för juni månad ändtligen utbetalades och alla dessa måste minskas med 82½ procent, så att endast 17½ procent utbetalades*. Att en kris för vår opera förelåg var beklagligtvis allt för tydligt, och anledningen till densamma kan spåras från begynnelsen af inflyttningen i den nya lokalen. Oaktadt de goda inkomster operan erhöll genom biljettförsäljningen till de sista representationerna i gamla lokalen, var kassan vid vårterminens början, efter hvad vi hört, så godt som tom. Apteringen af Svenska teatern och det uppehåll, som inträffade vid gamla operans stängning d 30 nov. och varade till första representationen i nya lokalen vid jultiden uppslukade de medel som förefunnos. Visserligen hade teaterkonsortiet förbundit sig att för de 5 år, som beräknades åtgå innan det nya operahuset är färdigt till inflyttning, årligen lemna 25,000 kr. till operaverksamhetens upprätthållande och medgifvit att 50,000 kronor genast första året skulle få lyftas med afseende på kostnaderna för Svenska teaterns aptering, men då omändringen af denna kräfde en kostnad af 100,000 kronor i stället för kalkylerade 50,000, gick konsortiet in på att lemna hela den för de fem åren beräknade summan. Den nämnda apteringskostnaden, hyran för nya lokalerna, uppgående till 42,000 kr., och sjelfva operaverksamheten kräfde emellertid mera penningar, än som teaterkonsortiets bidrag, det kungliga anslaget och det lilla bidraget från Dramatiska teatern samt inkomster af operaföreställningarne inbringade. De hyresmedel af 33,000 kr., som operan åtnjöt från den gamla lokalen var med dess stängande förlorade. Under sådana omständigheter var det klart nog att ekonomiska svårigheter skulle äfventyra operans verksamhet under det stundande speläret, och då sjelfve operadirektören, som för ett par år sedan så energiskt och framgångsrikt upprätthöll den då, som det syntes, till undergång dömda nationaloperan, förklarat vår opera »vara på fallrepet», syntes dennas framtid i så mycket mörkare dager. Man har dock svårt att alldeles uppgifva hoppet om vidmakthållandet af en konstanstalt af sådan vigt för den andliga odlingen, som kgl. operan, eller som man väl kan kalla densamma: nationaloperan, alldenstund densamma genom sin konstnärliga verksamhet gör en insats i den estetiska bildningen i vårt land, som ej nog högt kan uppskattas. Under en kris sådan som den, hvilken vår opera nu är underkastad bör man emellertid, för att finna botemedlet, söka utforska sjukdomens orsak och natur. Den närmaste orsaken, den som förlamande inverkar på hela organismen är bristande existensmedel. I sin ofvannämnda förklaring öfver operans ställning vill dir. Nordqvist härleda olyckan med operan från »teaterkonsortiets ödesdigra ingripande i operans verksamhet». »Dermed», säger han, »började de svårigheter, som nu hota att förqväfva hela institutionen». I huru stor vidd han fattar detta ingripande ha vi emellertid ej klart för oss. Operans ombyggnad har länge varit lika nödvändig som önskvärd, och att detta önskningsmål en gång kunde gå i fullbordan, derför ha vi väl dock att tacka konsortiet. Att detta ombyggande borde ske från grunden och att operaverksamheten måste flytta från sin gamla härd under ett om- eller nybyggande af operan är naturligt nog, och de häraf förorsakade nödtvungna olä-

* Ett par sådana löneafdrag, ehuru mindre, hade förut under året egt rum.

genheterna för operan kan väl hr Nordqvist icke med sitt yttrande afse såsom ett tadelvärdt ingrepp af teaterkonsortiet. Detta var väl ett oundvikligt öde, som kunde förutses.

Hvad som möjligen kunde förebrås konsortiet, skulle vara det, att genom dess tillskyndelse operaverksamheten i den gamla lokalen kom att upphöra tidigare än nödigt var, eller redan i november, hvarefter nära en hel månads uppehåll i denna verksamhet egde rum, hvilket naturligtvis medförde icke så ringa ekonomisk uppoffring, då personalens löner i alla fall måste utbetalas och inga penningar då spelades in. Inkomsten af biljettförsäljningen till afskedsrepresentationen och de föregående afskedsföreställningarne torde emellertid ha inbringat icke så litet och derigenom gifvit teaterkassan medel till upphjelpande af ekonomien under operans hvilotid. Hade teaterkonsortiet kunnat lemna operan i fred ända till spelårets slut, så att spelningen i den nya lokalen kunnat börja först denna höst, då hade operan gifvetvis haft en stor fördel af ett sådant konsortiets medgifvande, men så långt uppskof med rifningen af gamla operan var väl knappast tänkbart. När helst flyttningen under spelåret måste ske, kunde ej kortare stillestånd i operaverksamheten låta tänka sig, än det som egde rum. Ensamt flyttningen och apteringen af jernridån för nya teatern (och utan en sådan fick man ej börja att spela der) kräfde ej ringa tid. Att teaterkonsortiet skulle vara orsaken till den nu inträffade ekonomiska operakrisen är svårt att finna. En annan fråga blifver om operan af konsortiet erhållit eller betingat sig ett alltför otillräckligt understöd, men då ligger felet i aftalet härom och sjelfva kontraktsbestämmelserna. Att konsortiet på en gång öfverlemnade den summa, hvaraf femtedelen årligen skulle utbetalas »som bidrag till förhyrande af annan teater under byggnadstiden och andra dermed sammanhängande anordningar», det må väl få räknas som liberalitet å dess sida. Rimligast hade väl varit om konsortiet fått förbinda sig att åtminstone lemna operan den från den gamla byggnaden inflytande hyressumman 33,000 kronor, hvilken dock endast med 8,000 kronor öfverstiger den aftalade. Hade derjemte konsortiet kunnat förbindas eller medgifva att äfven betala de 100,000 som iordningsställandet af den nya operalokalen kräfde, då hade saken stält sig fördelaktigare för operan. Så som nu förhållandet är, kommer operan årligen att i saknad af de förra hyresmedlen, 33,000 kr., och genom att i stället få utbetala en årshyra af 42,000 kronor, göra en årlig förlust af 75,000 kronor, eller lika mycket som riksdagens bidrag 60,000, och dramatiska teaterns tillsammanstagna; återstår sedan såsom anslag till operaverksamheten endast de 60,000 från finansdepartementet (1:a hufvudtiteln), det s. k. kungliga anslaget. I stället för att operan förr åtnjöt »fri bostad» och anslagsmedel, uppgående jemte hyrorna i gamla operahuset till 168,000 kronor (60-+60-+33-+15 tusen) belöper sig nu, med afdrag af nuvarande hyran (42,000), anslaget för operaverksamheten endast till 93,000 kr. Enligt hr Nordqvists uppgift till Aftonbladets T. B. behöfde man i gamla operan »spela in 300,000 kronor »för att det skulle bära sig.» Förmodligen menas härmed, såsom också en artikelförfattare i Nya Dagl. Allehanda uppgifver, att samtliga inkomsterna om året för operan behöfde uppgå till denna summa (anslagen och hyresmedel inberäknade) för att betäcka utgifterna. Är så fallet, och har sistlidna spelårs inkomster understigit denna summa, är lätt att inse hur oförsvarligt operans ekonomi nu ställer sig. Intressant och i det hänseendet fullständigt upplysande vore, om man finge del af hur stor summa verkligen »spelats in» under sist förflutna spelår. I alla händelser är klart, att operan för inledande af nu ingångna spelårs verksamhet behöfver en garantisumma, hvars minibelopp åtminstone kan beräknas till 50,000 kr. Och huru skall denna kunna anskaffas? Och det måste ske, ty vi anse det vara en hedersak för landet och styrelsen, för hufvudstaden och våra konstvänner att upprätthålla vår lyriska scen med dess sekelgamla anor.

Med det intresse och den uppmärksamhet, som en facktidning såsom Sv. Musiktidning måste egna åt vår första lyriska scen, är det klart att k. operans arbete och verksamhet under senaste för densamma ödesdigra decennium ofta varit omordad i dessa spalter och att vi framhållit vigten och värdet af denna konstanstalt gent emot dem som underskattat dessa och motarbetat understödjandet af densamma. Hufvudstadens dagliga tidningar hafva också under svåra tider för operan tagit hennes parti, men å andra sidan väl strängt och obilligt understundom bedömt operaverksamheten och med den stora makt pressen eger nedsatt denna inför allmänheten och dermed alstrat en mot operan ogynsam stämning. Den kris som nu inträffat för operan har i hög grad tagit pressens och operavännernas uppmärksamhet i anspråk. Särskildt må vi påpeka en artikel i Nya Dagl. Allehanda under rubrik »Operan, dess vara eller icke vara», hvilken inledes med följande ord, hvilka, som våra läsare finna, fullkomligt öfverensstämma med de åsigter vi här alltid uttalat.

»Hvad är att göra» — säger N. D. A. — »för att rädda vår opera från den ekonomiska undergång som hotar? Det är den fråga, hvilken i dessa dagar öfverallt och med oro framställes. Och detta icke blott bland de egentliga teater- och musikvännerna, utan inom kretsar, der helt andra intressen och synpunkter äro de öfvervägande. Och, vi kunna tillägga, icke blott inom hufvudstaden, men inom hela landet. Ty en hvar förstår och känner inom sig, att det skulle vara en olycka, en sorg — sägom ut ordet, en skam för oss, nationelt taget, om vi, som smickra oss med att vara både ett högtstående kulturfolk i allmänhet och ett musikaliskt folk i synnerhet, icke skulle mäkta eller finna medel att uppehålla på ett anständigt och efter förhållandena värdigt sätt en konstanstalt, öfver hvilken vi på det hela taget hittills kunnat vara stolta och som lemnar en så stor insats i vårt kulturlif.»

Det räddningsmedel som af N. D. A. föreslås är ett permament anslag åt operan af Stockholms kommun. Ett sådant motionerades år 1883, såsom bekant, af bankdirektör A. O. Wallenberg hos stadsfullmäktige den 10 maj samma år, då en kgl. proposition till riksdagen ifrågasatte operaverksamhetens nedläggande. Stadsfullmäktige afslogo motionen och ha alltid visat sig obenägna att lemna ett sådant understöd, som här är i fråga. Till förmån för ett sådant kommunalt understöd talar emellertid den omständigheten, att flere utländska teatrar och särskildt operor, såsom vi förut flere gånger anfört, åtnjuta ett för sin existens behöfligt understöd af kommunen. Man har, som kändt är, i Tyskland flere »Stadtteatrar» med underhåll af staden och i Frankrike likaså. Staden Lyon betalar för sådant ändamål, hvilket ock N. D. A. påvisar, 400,000 francs, Marseille och Bordeaux 250,000, Toulouse 200- Lille och Rouen 125-tusen o. s. v. Till bevis på att äfven städer, som ej kunna räknas till »storstäderna», vilja offra något för konst och specielt för teatern, kan anföras, att nyligen staden Erfurt beslutit för 104,000 mk. inköpa den dervarande konsert och teaterföreningen tillhöriga teatern, och har staden dessutom anslagit 100,000 mark till nödig omändring af teatern. Skulle nu Stockholms styrelse och många dess invånare finna det betungande för kommunen att öka dess utgifter med ett permanent anslag till k. operan, så borde det icke betraktas som obilligt att för närvarande understödja den med undergång hotade operaverksamheten för en gång eller för ett par år och detta kunde ske vilkorligt, nämligen för den händelse icke denna verksamhet skulle såsom under några föregående år lemna en behållning, som gjorde ett sådant understöd öfverflödigt. Stockholms kommun skulle sålunda lemna en viss garantisumma till operans understöd under tiden, eller en del af tiden, tills nya operahuset blir färdigt, då hyresmedlen af detta helt visst komma att garantera operaverksamhetens existens. Hur stor en sådan garantisumma bör beviljas kanske

Med detta nummer följer till tidningens årsprenumeranter bilaga III, innehållande för piano: *Klara-Menuett* af Henning K.

är svårt att bestämma; en bättre utredning af operans finansiella ställning torde böra föregå ett beslut härom. N. D. A. anmärker, att lika väl som staden understöder vetenskapliga läroanstalter kunde den anse sig ha skäl att understödja en konstanstalt sådan som k. operan, och vi finna ingenting orimligt deri. Med den stora personal som vid en opera är anställd, åtnjuter staden i skattebelopp icke så litet derifrån, och befintligheten af en opera i hufvudstaden är otvifvelaktigt en lockelse till besök af många landsortsbor och främlingar, hvilka indirekt icke så obetydligt rikta kommunen. De summor som operan sålunda kan sägas ha dragit in till hufvudstaden kunna nog beräknas under tidernas lopp ha gått till ganska ansenligt belopp. En sådan vinst af operan för hufvudstaden kan väl vara värd att taga i betraktande och kräfver gengäld i stunder af så bekymmersam ställning för denna konstanstalt som för närvarande. Af de inkomster staden uppbär af »gyllene krogar» och varietélokaler kan med fog något anses böra offras till understöd för en smakförädlande konstanstalt, som helt visst är en betydande motvigt mot demoraliserande anstalter af det förstnämnda slaget.

Operan har förr i sitt abonnement haft en viss ekonomisk garanti, ehuru otillräcklig. Denna utväg till förskaffande af en stadig inkomst har dock visat sig mer och mer otillförlitlig, och under förra spelåret ha abonnenterna haft skäl till missnöje genom inställningar på abonnementsdagarne eller uppförande af pjeser, som icke erbjudit den valuta abonnenterna såsom sådana kunnat fordra för sin abonnementsafgift. Man har nu i stället för abbonnement tänkt på att sälja kupongböcker till ett pris af t. ex. 100 kr. för hvarje, skolande dessa kuponger berättiga till uttagande af biljett till ett visst antal representationer när som helst under säsongens lopp, utan att, som vid abonnement, en viss dag i veckan dermed afses. Man tror att i hufvudstaden skall finnas ett tillräckligt antal vänner af operan och de som intressera sig för hennes räddning ur det närvarande ekonomiska betrycket, att på så sätt 50,000 kronor skulle kunna erhållas att till en början gifva någon trygghet åt verksamheten under nu ingångna spelår. Men detta är icke nog. Den ofvannämnda garantien af Stockholms stad vore säkert dessutom behöflig. Måhända kan äfven teaterkonsortiet känna sig manadt att lemna operan ytterligare penningehjelp under provisoriet.

Om konsten i och för sig förtjenar odlas, skulle dock dess odling vara lön- och ändamålslös, om icke frukterna deraf skulle af menniskor njutas. Lemna nu dessa frukter en sund och ädel andlig njutning, så tillhör det allmänheten att så mycket som möjligt befordra en sådan odling och eftersträfva frukterna af densamma. Allmänheten har sålunda förpligtelser mot en sådan konstanstalt som operan, på samma gång som de bildade ha förpligtelser mot sig sjelfva att taga del af konstalster som der erbjudas. De bildade och musikälskande i vår hufvudstad kunna emellertid förebrås att alltför litet gynna och freqventera vår opera. Då vid operascener i allmänhet en nyhet uppföres eller en recett för operasujetter förekommer, kan med säkerhet påräknas en fyld salong; hos oss är detta ingalunda fallet. Här råder i det hänseendet en oförlåtlig slapphet såväl i fråga om intresse som pligtkänsla. Man favoriserar konstnärer men ringaktar konsten. Eger en opera i och för sig aldrig så stort värde eller är såsom nyhet väl bedömd i utlandet, och är utförandet på det hela otadligt, kanske till och med förtjenstfullt, så, om icke favorittenoren eller någon annan favoriserad sujett har en rol deri, så kan den ej hålla sig uppe. En bildad operavän bör dock aldrig försumma att njuta af det nya operascenen har att bjuda på och äfven njuta af det goda gamla. Operan måste freqventeras framför kaféer och varietéer, om en sådan konstanstalt ej skall dö af brist på musikvännernas omhuldande. Helst under en tid, då det gäller operans vara eller icke vara i följd af ekonomiskt trångmål, anse vi vår musikälskande burgna allmänhet rent af förpligtad att i högre grad än annars egna sin uppmärksamhet åt operan och med flitigare bevistande af dess representationer gynna denna konstanstalt, der ju också en estetisk njutning står att vinna, som ej erbjudes på annat håll. Under senaste operakrisen för ett par år sedan, syntes också allmänheten ha insett och behjertat detta; operan hade då ett par goda år i ekonomiskt hänseende, oaktadt man den tiden saknade hr Ödmann, den största dragningskraften till operan. Ett sådant allmänhetens deltagande för operan är en reel medverkan till hennes upprätthållande. Hon är ju till för allmänheten, hvars gunst också är det enda säkra vilkoret för hennes existens.

* * *

Operan är emellertid denna gång utsatt för icke blott en ekonomisk kris utan äfven en administrativ, som hotar med hela anstaltens upplösning. Gången af denna må här i korthet anföras såsom en märkligare tilldragelse i vår operas historia.

Vid denna speltermins början i medlet af augusti hade direktör Nordqvist som vanligt tillkallat operapersonalen i och för uppgörelse rörande engagementer och denna gången för en öfverläggning angående den af den ekonomiska krisen uppkomna situationen. Detta sammanträde å operans kansli egde rum den 12 augusti och efter en längre diskussion beslöts att på försök och på sujetternas egen risk utan uppgörande af engagement tills vidare åter upptaga operans verksamhet.

Operans artistpersonal hade emellertid redan från början »af giltiga skäl», som det säges, ansett sig ej böra eller kunna ingå på den plan till operadriftens fortsättande detta spelår, hvilken direktör Nordqvist framlagt till dess bepröfvande och eventuella gillande, och nämda personal utsåg då en komité, bestående af hrr Ödmann, Lundqvist och Strömberg, att underhandla med dir. N. i en något annan rigtning än den af honom utvisade. Den 20 augusti sammanträdde derefter 17 af operans förnämsta artister för att besluta om hvad de borde göra med anledning af den närvarande brydsamma ställningen. Under en liflig debatt uttalades allmänt missnöje öfver de förhållanden, som föranledt krisen och öfver hr Nordqvists förslag till operaverksamhetens fortsättande under hans ledning. Allmänt bifall väckte följande af en bland de närvarande gjorda framställning:

Då direktör Nordqvist vid sammanträdet den 12 d.s förklarade, att han af finansministern fått löfte att bli löst från sitt kontrakt om operaverksamhetens öfverlemnande till honom;

då situationen nu blifvit så svår, att endast utomordentliga åtgärder kunna rädda operainstitutionen från undergång; och

då den auktoritet, som direktör Nordqvist förut egt, att vara rätte mannen för ledandet af en så komplicerad anstalt som operan numera synes vara alldeles tillintetgjord;

måste jag, utan att vilja närmare angifva min åsigt om det berättigade i det klander, som drabbat direktör Nordqvist beträffande sättet för svårigheternas öfvervinnande vid ordnandet af en blifvande operaverksamhet, för min del förklara, att ställningen kräfver att direktör Nordqvist afträder från sin befattning.

Vidare beslöts uppsättande och afsändande af en skrifvelse, jemte protokoll öfver dagens sammanträde, till finansministern, hvari begäres att operans ledning och verksamhet må, i likhet med hvad som skett vid Dramatiska teatern, öfverlemnas åt undertecknarne sjelfva att af dem ordnas. Slutligen beslöts, likaledes enhälligt, följande skrifvelse:

Herr direktör C. Nordqvist!

Efter moget öfvervägande af det »Förslag till stat för Kgl. operan spelåret 1892—1893» som hr direktören aflämnat vid sammanträdet den 12 innevarande månad, enligt hvilket

alla anslag, hyror och extra inkomster	131,000: —
af de blifvande recettmedlen kr. 909: 9 för hvarje representation eller på beräknade 220 representationer ett belopp af	200,000: —
till sammans således	331,000: —

skola tagas i anspråk för de under rubriken »Utgifter» upptagna poster, såsom hyran, direktören och kansliet, orkestern, kör, ballett, kostymförrådet, maskineriet m. m., då deremot för artistpersonalens aflöning endast skall vara att tillgå *det*, hvarmed recettmedlen på representationerna komma att *öfverstiga* ofvannämda belopp, kr. 909: 9, få vi härmed afgifva den förklaring, att vi, då detta förslag ej synes oss öfverensstämmande med billighetens fordringar, icke anse oss böra antaga det samma.

Stockholm den 20 augusti 1892.

Wilhelmina Strandberg. Ida Brag. Anna Karlsohn. S. Wolf. Arvid Ödmann. C. F. Lundqvist. A. Rundberg. H. Strömberg. A. Sellergren. G. Henrikson. C. Lundmark. H. Brag. J. Grafström. F. Malmsjö. H. Nygren. Max Strandberg. C. O. Johanson.

Fråga blef naturligtvis äfven om hvem som befinnes lämplig att bli dir. Nordqvists efterträdare, och meningarne svntes i detta fall samla sig kring kammarherre A. O. G. Burén. Statsrådet och chefen för finansdepartementet frih. von Essen hade derefter d. 25 augusti å sitt embetsrum en längre öfverläggning med direktör C. Nordqvist och kronoombudet vid Kgl. operan löjtnanten grefve Taube, och dagen derpå besökte kammarherre A. O. Burén på anmodan finansministern å dennes embetslokal och hade ett längre samtal med honom.

I Posttidningen för 29 augusti meddelades, att de förhandlingar, som pågått i anledning af operasujetternas skrifvelse till finansministern, ännu icke ledt till något bestämdt resultat. I samma tidning lästes tre förklaringar, den ena undertecknad af 18 solister (de här förut uppräknade jemte hr O. Bröderman), den andra af 38 körmedlemmar, den tredje af de tre förnämsta balettsujetterna (frkn. Rosén, Flammand och Brandt). Förklaringarne hade nästan samma lydelse; vitet för öfverenskommelsens brytande af kör- och balettsujetter bestämdes dock endast till 500 kr. Vi anföra här den första af förklaringarna:

Till redaktionen af Posttidningen!

Till svar på eder den 26 dennes införda uppsats »Vården om vår opera»* anse vi oss tills vidare endast böra meddela, att den erfarenhet, vi vunnit under hr Nordqvists chefskap, föranledt oss att ingå följande förbindelse:

Vi undertecknade förbinda oss härmed på heder och tro att icke under tiden från närvarande stund intill den 1 juli 1896, i fall hr Conrad Nordqvist i någon egenskap är anställd vid operan härstädes, der taga engagement vare sig för längre eller kortare tid; och förklara vi tillika, hvar och en. oss pligtige att för öfverträdelse af denna förbindelse utgifva ett vite af Tvåtusen kronor, som tillfalla de öfriga till lika fördelning; och medgifva vi, att vitet får af vår aflöning vid operan uttagas.

Stockholm den 24 augusti 1892.

(Namn.)

Enligt en uppgift, som nyss varit synlig i Aftonbladet, har dir. Nordqvist allt ifrån krisens början varit fast bestämd att afgå från sin befattning, då han kommit till den öfvertygelsen att en fortsatt operaverksamhet under hans ledning är otänkbar af rent ekonomiska skäl. Operaartisterna ha, enligt samma källa, haft sammanträde för att utarbeta förslag till stadgar och plan för operans verksamhet, sådan de tänkt sig densamma. De uppgjorda förslagen skola sedan framläggas för finansministern. Operaverksamheten har under sista veckan hvilat.

* * *

Sedan schismen mellan operapersonalen och dess direktör sålunda tagit en så allvarsam vändning, att det gälde valet mellan direktör utan operapersonal — hvilket varit detsamma som operans upplösning — eller operapersonal med ny direktör, så blef det senare regeringens beslut. Hr Nordqvist säges ju också funnit den finansiella ställningen vid operan ohållbar och ej ansett sig kunna lösa denna svåra fråga. I konselj d. 2 september var operafrågan före, och Posttidningen för samma dag innehöll följande tillkännagifvande:

Sedan hofkapellmästaren Conrad Nordqvist förklarat sig vilja med denna dag frånträda det mellan chefen för Kgl. finans-departementet, å Kgl. M:ts vägnar, samt Nordqvist den 12 juni 1891 upprättade kontrakt angående operaverksamhetens uppehållande, har Kgl. M:t dertill lemnat sitt tillstånd, äfvensom bemyndigat chefen för finansdepartementet att åt kammarherren A. O. G. Burén uppdraga att med de i nämda kontrakt för Nordqvist bestämda rättigheter och skyldigheter från och med denna dag tills vidare öfvertaga ledningen af Kgl. operan.

Den administrativa krisen syntes härmed närma sig sin lösning, och operapersonalen hade vunnit seger så fullständigt, att den till och med erhållit till chef den person som af densamma föreslagits. I en skrifvelse till finansministern har dock kammarherre Burén förklarat, att han icke utan vilkor antagit detta chefskap. Efter att ha tagit del af det uppgjorda förslaget till utgiftsstat för Kgl. operan spelåret 1892—93, hade han funnit utgifterna skola öfverstiga inkomsterna med 50- à 60,000 kronor om året; dessa penningar måste anskaffas eller garanteras om hr Burén skulle kunna se sig i stånd att taga befattning med operaledningen. Sättet för anskaffande af dessa medel har man tänkt sig i öfverensstämmelse med det, som här ofvan i denna artikel föreslagits. Med teaterns förre chef, hofkapellmästaren Nordqvist, har träffats öfverenskommelse, enligt hvilken hr Nordqvist mot en summa af 3,000 kronor pr år intill 1 juli 1896 ställer sig till kammarh. Burén disposition om så påfordras. Symfonikonserterna torde möjligen komma att sålunda anföras af hr Nordqvist, för hvilket från operapersonalens sida väl icke rimligtvis kan läggas något hinder.

Att kammarherre Burén tills vidare såsom *tillförordnad* operachef åtagit sig operans ledning i denna kritiska tid och så att säga räckt en räddande hand åt den sjunkande, derför stannar alla konstens och operans vänner till honom i stor förbindelse. Kammarherre Burén kända konstsinne och verksamhet för tonkonstens befrämjande här i hufvudstaden, i förening med en sällsynt vinnande humanitet

* I denna artikel påpekas, att hr Nordqvist har kontrakt på 5 år med Kgl. Mjst. och kronan, och att hr N. likasom personalen var underkastad lönereduktion i händelse af otillräckliga inkomster. Vidare anföres öfverskottet af 23 794 kr. spelåret 1890—91 samt vinstutdelning af 11,900 kr. till teaterpersonalen. Afdraget spelåret 1891—92 utgjorde för mars 3,876, för maj 4,186, för juni 16,509, eller 9 proc (Mindre för kör- och balettstat genom extra spelpenningar). Sammanräknas båda spelårens vinst och förlust, blir afdragsprocenten endast 4 proc. Sådan reduktion hade förr (t. ex. 1848—52 och sedan) uppgått till ända 10 och 12 proc. Artikeln klandrar att sujetterna ej satt upp något motförslag och anser hr Nordqvists bygdt på en rigtig beräkning; omnämner också, att under sista åren hr Ödmann uppburet 27,975 kr. och hr Lundqvist 14,000, hvarjemte den senare har en månads ledighet I den af —1 undertecknade artikeln yttras bl a. slutligen: De 17 operasujetterna synas sjeltva vilja välja direktör och kunna väl då också afsätta denne. Hvem vill gå in på sådant, och hvilken ställning skulle han intaga till sina principaler? Kunde härigenom en bättre vård om statsverkets åt teaterstyrelsen anförtrodda dyrbara egendom betryggas? Man har all anledning antaga, att denna månghöfdade, i vården af vigtiga ekonomiska intressen säkert oerfarna styrelse, hvars flesta medlemmar ej torde förstå att rätt tillvarataga äfven operans ideela intressen, och hvars hela tillvaro synes ganska oviss, skulle bättre lyckas bereda operan som konstanstalt tryggare ställning. Sujetterna borde, i stället för att kasta hela skulden för operans förtviflade belägenhet på styresmannen, taga en del af ansvaret för ställningen på egna skuldror. Om ej hr Nordqvist nu vill låta sig bortvisas af operasujetterna, bör näppeligen någon förtänka honom detta

Med detta nummer följer till subskribenterna bilaga III, innehållande för piano: Karin-Menuett af Hedvig R.

och älskvärdhet, ingifver de bästa förhoppningar rörande operans öde under hans direktion. Måtte han nu i sitt föga angenäma och ingalunda lättskötta värf såväl å operapersonalens sida som å allmänhetens röna allt det tillmötesgående och understöd, som kräfves för framgången af den sak, hvaråt han så oegennyttigt i konstens intresse egnat sig.

Musikpressen.

På Abrah. Lundquists förlag har utkommit:

För piano 2-händigt:

Holtz, Victor: *På fältmanöver*, marsch, tillegn. musikdirektör Hjalmar Meissner. Pris 50 öre.

Sundgren, Verner, *Norrbottens Fältjägares Marsch*, chefen för Norrb. Fältj.-Corps., öfverstlöjtn. M. Alsterlund, vörds. tillegnad. Pris 50 öre.

Från in- och utlandet.

Kungl. Operan. Verksamheten för detta spelår tog sin början d. 17 aug. med Gounods »Faust» som afbröts med anledning af den inträffade krisen, hvarom närmare meddelas på annat ställe i detta nummer. Sedan denna lyckligen öfvervunnits, såsom det synes, är meningen att d. 12 sept. börja på allvar med föreställningarne, som då lära komma att inledas med »Figaros bröllop», i hvilken opera fru Östberg skall sjunga grefvinnans parti. Beklagligtvis lemnar dock fru Östberg vår operascen snart nog för att börja en turné i Amerika. Fröken Almati kommer ej heller att under detta spelår tillhöra operan; hon har för detsamma tagit engagement vid stadsteatern i Magdeburg. — En praktisk åtgärd har för detta spelår vidtagits rörande biljettförsäljningen till Kungl. operan, i det biljetter till venstra sidan af teatersalongen kan köpas i Allmänna tidningskontoret vid Gustaf Adolfs torg. Denna biljettförsäljning eger rum på samma tider som i operans eget biljettkontor, dock endast till kl. 4 e. m. samma dag, som föreställningen gifves.

Sällskapet för svenska qvartettsångens befrämjande inbjuder svenska konstnärer till ny pristäflan, såsom annons i dagens nummer utvisar.

Musikaliska konstföreningen har utlyst en ny täflan, hvari svenska och norska tonsättare kunna deltaga En annons å sista sidan meddelar närmare underrättelser härom.

Richard Anderssons ansedda musikskola öppnas åter d. 19 sept. i gamla lokalen. Vi hänvisa för öfrigt beträffande densamma till annonsen å sista sidan.

Stockholms Musikinstitut, som under fröken Sigrid Carlheim-Gyllenskölds ledning tillvunnit sig stort förtroende under de år det existerat, annonserar å sista sidan om början af årets höstterminen, som varar fr. d. 15 sept. till d. 15 dec.

Allmänna musikaliska förskolan, pianisten Fredr. Peterssons välkända undervisningsanstalt, börjar höstterminen d. 15 september, enligt tillkänngifvande å sista sidan. Lokalen är hädanefter Hamngatan 18 B.

Leipzig-konservatoriets annons å sista sidan påpekas. Detta gamla ansedda konservatorium saknar sällan elever från de skandinaviska länderna.

Hufvudstadens sommarkonserter i det fria. Den stora gratismusiken i Berns' etablissementer i Berzelii park och Strömparterren har under sommaren utförts af K. Vermlands regementes musikkår under dir. Ax. Svenssons ledning samt om qvällarne af Meissnerska kapellet i Berzelii park med biträde af Vinc. Pasqualis, som med augusti månad slutade sin långa sejour der. Blanchs kafé har haft att bjuda på musik af K. Kalmar regementes musikkår under anförande af dir. Hj. Meissner. Derjemte har, under den tid då dessa musikkårer måste tjenstgöra på »mötet», ett par veckor efter midsommar, ett s k. »sachsiskt bergkapell» från Erzgebirge om 30 man, anfördt af dir. Fr. Schmolling, jemte »Svenska qvartettsångarne» låtit höra sig i Berns' lokaler, och ett större kapell, till stor del af hofkapellister, under ledning af hr Louis Möller skött musiken i Blanchs kafé. På Mosebacke har en orkester spelat under ledning af dir. B. Fexer. På Hasselbacken ha som vanligt Kgl. Svea och Andra Lifgardenas musikkårer spelat. Derstädes har äfven i år »Monsterkonserter» gifvits af dessa kårer i förening med Typografiska föreningens sångkör (Bellmanskören) under anförande af dir. Erik Akerberg, hvarjemte en finsk sångkör »Arbetets vänner» konserterat der i slutet af juli. Denna kör, bestående af 73 manliga och kvinliga medlemmar ur olika samhällsklasser, anfördes af dir. E. Leander och tonsättaren magister K. Flodin, hvilken senare äfven visade sig vara en god pianoackompagnatör å en sällskapets konsert i Hôtel Continental. Som solister i kören fungerade fröken Adolfina Leander och magister A. Forsius. På Skansen å Djurgården, Nordiska museets lokal, har under sommaren rätt mycket musik blifvit utförd. Så har der en hr F. Sundling, violinist, spelat svenska folkdanser och till denna musik dansats af allmoge i folkdrägter; »Svenska qvartettsångarne» och »Allmänna sångföreningen» under dir. A. Lindströms ledning ha ock låtit höra sig derstädes, den senare konserterande till förmån för Nord museet.

Sommarkonserter i landsorten. Af sådana ha vi antecknat följande, börjande med orter i hufvudstadens grannskap.

I Vaxholm konserterade i slutet af juni hr *Ragnar Grevillius* med biträde af fru Hildur Bodorf och violinisten hr Ragnar Dahl; i juli gaf hr *Nils Sjöholm* der konsert med biträde af frökn. Lotten Arnoldson, Frida och Fanny Olsen, Elise Josephson, hr Niels Jansen m. fl. — På Furusund konserterade i augusti frk. *Anna Karlsohn*, biträdd af frkn. Paula Fredin och Sara del Monte m. fl.; vidare operasångaren *Ax. Rundberg*, som skaffat sig värdefulla biträden i fru Brag, frk. Almati samt hrr Brag och Ödmann, som då första gången lät höra sig på Furusund; en ny konsertsångare har äfven gjort debut derstädes, hr *Carl Carlander*, barytonsångare, som tillsammans med frk *Alma Hulting* konserterade d. 18 augusti, biträdd af bassångaren hr Lars Carlander och frk. Esther Hedén som ackompagnatris. Konsertgifvaren är elev af hr Arlberg, för hvilken äfven frk. Hulting sjungit. Samma personer gåfvo sedan konsert i stadshotellet i Södertelge. — I Medevi kyrka har fru *Selma Gründer* gifvit konsert; i Hjo's d:o fru *Davida Afzelius* med biträde af fru Dagmar Sterky; i samma stads societetsalong gåfvo sångerskan fru *Emma Wahlström*, f. Hjärne och den unge violinisten *Carl Bredberg*, båda från Göteborg, konsert. — *Norrlands nations sångkör*, 33 man, anförd af hr Arvid Åkerlind började d. 12 juni i hembygden (Gefle) en turné, som sedan utsträcktes till Finland och afslutades d. 11 juli i Östersund. Vinsten af denna konsertturné lär ha uppgått till 10,000 kr. — *Sällskapet O. D*, 48 man under dir. Hedenblads anförande, har under juni månad konserterat i Visby, södra Smålands, Blekinges och Skånes städer samt i Köpenhamn och Hamburg, i hvilken senare stad kören väckte stor uppmärksamhet. — *Operaqvartetten*, bestående af hrr O. Bröderman, A. Hjelm, G. Venman, O. Edberg och H. Strömberg har konserterat i Göteborgs trädgårdsförening. — I närheten af Stockholm och sedermera i Norrland har prof. O. Byström, biträdd af sångerskan frk. A. Malmström, fortsatt sina kyrkliga musikföredrag med barnkörer, sång- och orgelsolo.

Svenska konsertgifvare utomlands. *Damqvartetten från Kgl. operan* har under sommaren konserterat i Finland; *De sydsvenska studentsångarne* i Danmark nedåt Slesvig. — I Köpenhamn har operasångaren *C. F. Lundqvist* och hr *Salom. Smith* konserterat å Klampenborg; fröken *Sigrid Wolff* jemte finske barytonisten *Hjalmar Frey* har låtit höra sig derstädes å Tivoli. — Fröken *Agnes Bodén*, mezzosopran, har i Norge konserterat i förening med norske barytonisten Rasmussen.

Djurgårdsteaterns 25-års-jubileum firades d. 20 juni högtidligt med blomsterdekorationer ut- och invändigt, en prolog af Dan. Fallström och utförande af pjesen »Ett silfverbröllop», som då gick 16:de gången.

Bröllop firades d. 19 juli på Stora Hof i Vestergötland mellan operasångaren Herman Brag och operasångerskan Ida Moritz, dotter af ställets egare, hr Edv. Moritz och hans fru, född Heyman.

Fröken Emma Holmstrand, den unga operasångerskan, som i våras med så stor framgång uppträdde å k. operan som Lalla Rookh och i »Skrifvarkungen», har i sommar ytterligare idkat studier i Paris för prof. St. Yves Bax. Hon har der i privata kretsar låtit höra sig och af kännare, särskildt af kompositören Massenet, erhållit smickrande loford för sin sångkonst.

Johannes Elmblad, den stockholmske bassångaren, har gjort ett besök i hufvudstaden denna sommar. Han har nu frånträdt Angelo Neumanns sällskap och fördelaktigt engagerats vid Stadtteatern i Hamburg.

Göteborg. Direktör Lindberg har med sin skådespelartrupp, innan spelterminens början härstädes, gjort en turné i landsorten. Den lyriska afdelningen af repertoaren upptager att börja med »Mignon», »Hvita frun» och operetten »Miss Helyett».

(Ytterligare in- och utländska notiser måste, af bristande utrymme i detta nummer, sparas till nästföljande.)

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. Operan. Aug. 17. Gounod: *Faust* (Margareta, Martha, Siebel: fruar Brag, Strandberg, frk. Karlsohn; Faust, Mefistofeles, Valentin: hrr. Ödmann, Lundqvist, Sellergren) — Verdi: *Otello* (Desdemona, Emilia: fru Brag, frk. Wolf; Otello, Jago: hrr. Ödmann, Lundquist) — 22 Gounod: *Romeo och Julia.* (hr Ödmann, fru Brag) — 29 David; *Lalla Rookh* (Lalla Rookh, Mirza; frkn. Holmstrand, Karlsohn; Noureddin, Baskir: hrr. Strandberg, Brag.; Undina, ballett, musik af Rich Henneberg.

Djurgårdsteatern. Juli 16 — 25. Missa, Edm: *Nini Fauvette,* komedi-operett i 3 akt. af Ch. Clareville (Nini: frk Helfr. Sundquist) — 30 — aug. 24 Millöcker, Carl: *Söndagsbarnet* kom. operett i 3 akt. af Hugo Wittmann och Julius Bauer. Fri bearb. af Har. Molander. (Lady Sylvia Rockhills: fru Hilda Castegren, Tristan Florivals: hr Victor Castegren, som gäster; Drolly: frk. Sundquist. Mr. Butterfield, sir Edgar, sir Lothar, sir Hannibal: hrr. Just. Hagman, Ander, Jean Sandberg, de Wahl m. fl.) — Sept. 2 — 7 *L'enfant prodigue* (Den förlorade sonen) pantomime, opera utan ord i 3 akt. af Michel Carré, musik af Andrée Wormser. Utförd af franska pantomimsällskapet

Hotel Continental. Juni 21 *Kostja Dumtscheffs,* 11-årig violinist, konsert. — 29 konsert af »Arbetets vänners» finska sångkör.

Vid de få operaföreställningar som gifvits ha endast gamla bekanta saker förekommit med den vanliga rolbesättningen, hvarför det torde vara öfverflödigt att yttra något om dem. Djurgårdsteatern, den enda Stockholms-teater, som är i verksamhet under sommaren, variété-teatrarne oberäknadt, har af musikpjeser uppfört två operetter och den franska pantomimen Den första af dessa, som ej höll sig länge uppe, hade vi ej tillfälle att lära känna. Musiken till densamma lär ej innehållit någonting ovanligt. Bättre lycka gjorde Millöckers »Söndagsbarnet», som gjort så stor lycka i Berlin, att den på Friedrich-Wilhelmsteatern gick öfver scenen oafbrutet 100 gånger och äfven i Helsingfors hade stor framgång. Här skulle densamma troligen ha kunnat hålla sig än längre uppe, om icke de förnämsta rolinnehafvarne, paret Castegren, nödgats återvända till Finland; Den gick dock 26 gånger oafbrutet. Den till texten rätt roliga pjesen är försedd med en musik, som delvis är ganska lyckad och väl skriftven, ehuru ej af mera utpreglad originalitet. Fru Castegren, såsom Hilda Sjöberg förr så uppburen på Nya teatern, för omkring 6 år sedan, var ännu lika behaglig och syntes ha utbildat sin sångtalang under sitt mångåriga engagement vid svenska teatern i Helsingfors. Hr. Castegren utförde väl sin lifliga rol och skötte äfven sångpartiet förtjenstfullt, hvilket äfven kan sägas om hr Hagman, hvilken återgaf sin rol särdeles karakteristiskt. Den franska pantomimen har ej gifvits oss tillfälle att göra bekantskap med. Musiken till densamma af en obekant komponist, säges vara uttrycksfull och melodiös utan att dock röja ovanlig uppfinningsförmåga. — Den nya violinisten, »underbarnet» Kostja Dumtscheff, hvars konserterande i Helsingfors i våras vi omnämnde, lät höra sig här i juni å en föga besökt konsert och visade ovanliga, ehuru ännu ej nog utbildade anlag. Med ett behagligt intelligent yttre och säkerhet i uppträdandet gjorde det unga konstnärsämnet ett godt intryck. Af hans konsertnummer må nämnas Nerudas Berceuse slave, Raffs Cavatina, mazurkor af Wieniawski och Vieuxtemps »Näktergalen.»

Den finska kören lyckades bäst med finska nummer. Af större saker som utfördes må nämnas melodram och kör ur »6-te maj» (festkantat till Runebergs minne) af M. Wegelius och »I sommarnatt» för solo, kör och piano af Karl Flodin, hvari mag. Forsius sjöng solot.

Dödsfall.

Bottero Osvaldo den här så värderade operasångaren, Georgina Sommelius' make slutade sistl juli sina dagar i Florens. Sorgen öfver hans älskade hustrus död i våras blef honom för tung att bära, och på ett hotel i Florens ändade han sitt lif medelst ett revolverskott mot tinningen. Osv. Bottero var född i Milano d. 8 dec. 1858, son af Alex. Bottero, italiens förnämsta »basso comico», blef juris doktor vid Turins universitet men kände sig oemotståndligt dragen till operascenen och debuterade 1883. Året derpå ingick han äktenskap med vår landsmaninna, som gjorde mycken lycka som operasångerska i Italien. Om hans verksamhet som konstnär i sitt hemland och härstädes hänvisa vi till biografien med porträtt i Sv. Musiktidn. 1890, n:o 17.

Dahlgren, Anders *Victor,* f. d operasångare, f. 16 okt. 1828, afled d. 23 juni, efter en längre tids aftynande, å Sabbatsberg sjukhus. Hans föräldrar voro slagtaremästaren Petter Dahlgren och dennes maka Charl. Eriksson. Victor D. blef elev vid k. teaterns balettskola 1846 och figurant 1852, blef samma år elev vid sångscenen och debuterade med stor framgång d 14 januari 1853 som Pelle Jonson Krycka i »Målaren och modellerna» samt derpå i »Alphyddan», hvarefter han i mer än 30 år tillhörde operan och der hans sympatiska vackra tenor och hans komiska förmåga kom till flitigt användande. Bland hans roler der må nämnas Max i »Friskytten», Tamino, Nemorino, Tonio, Florestan, Lyonel, Oberon, Roger (»Muraren») och hans roliga Donathan i »Nürnbergerdockan» samt Pelle i »Wermländingarne», i hvilken rol han som gäst sista gången beträdde operascenen d 29 nov. förra året, den gamle scenens näst sista dag. Dahlgren erhöll 1883 medaljen Litteris et artibus. (Se vidare biografi med porträtt i Sv. Musiktidning 1888, n:o 20).

Hausch, Gustaf, violinist, f. d konsertmästare vid Meissnerska kapellet, afled d. 4 juni i Amerika dit han afreste 1891. Hitkommen med Flieges kapell 1875 tjenstgjorde han sedan i Meissnerska kapellet. Han var född i Berlin d. 25 mars 1850.

Ibach, Rudolf, chefen för den berömda pianofabriken Rud. Ibach Sohn i Barmen-Köln-Schwalm, afled i Barmen d. 31 juli, 49 år gammal. Redan 20 år gammal vid faderns död blef han chef för fabriken, som genom honom i hög grad utvecklades. Ibach var äfven stor gynnare af konst och konstnärer.

Westphal, Rudolf, Georg Hermann, professor, filolog, f. 3 juli 1826 afled d. 11 juli i Stadthagen. Efter att ha verkat i Türingen, Bresslau och Jena kom han som gymnasielärare till Livland och blef 1875 professor vid Katkowska museet i Moskwa. W. har gjort sig mycket känd genom skarpsinniga arbeten om den antika metriken och rythmiken; har äfven undersökt grekernas harmonik och kommit till den slutsats att de ock hade flerstämmig musik. Han har utgifvit »Metrik der griechischen Dramatiker und Lyriker (med Rossbach 1854—65), »Die Fragmente und Lehrsatze der griechisch Rythmiker» (1861), »System d. antiken Rythmik» (1865), »Geschichte d. alten- u. mittel-alterlischen Musik (1865) fragment till hvilket hör »Plutarch über die Musik», »Theorie d. neuhochdeutschen Metrik» (1870 och —77), »Die Elemente des musikal. Rythmus mit Rücksicht auf unsere Opernmusik (1872) och det epokgörande verket »Allgemeine theorie d. musikal Rythmik seit J. S. Bach (1880) samt Aristoxenus von Tarent, Metrik und Rythmik des classischen Hellenenthums» (1883). (Se Sv. Musiktidning 1883 n:is 16—18, och 1892 n:ir 11, 12 artiklar om Westphal af A. L. och Rich. Norén).

Till våra prenumeranter.

Sedan »den döda musiksäsongen» med sommaren slutat och musikåret börjat med operans öppnande, fortsättes som vanligt Svensk Musiktidning med 2 n:r i månaden. I afvaktan på operakrisens slut, hvars märkliga förlopp vi ansett oss böra relatera, har detta nummers utgifvande några dagar fördröjts, hvarmed resp. prenumeranter torde benäget öfverse.

Redaktionen.

Läs!

Hvar och en sin egen fotograf!

Mot insändande af kr. 5 sänder jag fraktfritt till alla platser i Sverige en mycket praktisk **Fotografiapparat,** med hvilken **en hvar** utan förkunskap kan utföra verkligt vackra och goda fotografier 6 × 10 ctm. stora. Apparaterna lemnas under **garanti** med bruksanvisning.

Aug. Anderson,
Fabrik af fotografiska apparater.
Dickmandsgade N:o 2,
Kristiania (Norge).

Musikaliska Konstföreningen.

De svenska och norska tonsättare, hvilka önska deltaga i nu utlyst täflan, behagade intill den 1 Januari 1893 till Föreningens expedition, *Klara Vestra Kyrkogata 9, 1 tr. upp*, inlemna sina arbeten, hvarje särskildt sådant försedt med motto och åtföljdt af en förseglad skrifvelse, hvilken bör upptaga så väl det å arbetet befintliga mottot som ock författarens namn.

Stockholm i Augusti 1892.

Styrelsen.

Föreningens fullständiga stadgar erhållas å dess expedition..

Kongl. Konservatorium för musik i Leipzig.

Onsdagen den 5 Oktober kl. 9 f. m. eger antagningspröfningen rum. Undervisningen omfattar harmoni- och kompositionslära, piano, äfven på Jankoklaviatur, orgel, violin, viola, violoncell, kontrabas, flöjt, oboe, klarinett, fagott, waldthorn, trumpet, basun, — solo-, ensemble-, qvartett-, orkester- och partiturspel; — solosång (fullständig utbildning), körsång samt lärometod i förening med öfning i offentliga föredrag, musikhistoria och estetik, italienska språket, deklamations- och dramatisk undervisning — och meddelas af herrarne: prof. *F. Hermann*, prof. d:r *R. Papperitz*, organisten i Nicolai-kyrkan, kapellmästare prof d:r. *C. Reinecke*, *Th. Coccius*, universitetsprofessor d:r *O. Paul*, d:r *F. Werder*, musikdir. d:r *S. Jadassohn*, *L. Grill*, *F. Rebling*, *J. Weidenbach*, *C. Piutti*, organisten i St. Thomas-kyrkan, *B. Zwintscher*, *H. Klesse*, *A. Reckendorf*, *J. Klengel*, *R. Bolland*, *O. Schwabe*, *W. Barge*, *G. Hinke*, *F. Gumpert*, *F. Weinschenk*, *R. Müller*, *P. Quasdorf*, kapellm. *H. Sitt*, hofpianisten *C. Wendling*, *T. Gentzsch*, *P. Homeyer*, organist för Gewandhauskonserterna, *H. Becker*, *A. Ruthardt*, *G. Schreck*, *C. Beving*, *F. Freitag*, musikdir. *G. Ewald*, *A. Proft*, regissör vid Stadtteatern, fröken *A. Götze*, hr konsertmästar *A. Hilf*.

Prospekt utdelas gratis.

Leipzig i Juli 1892.

Direktionen för Kongl. Musik-Konservatorium.

D:r OTTO GÜNTHER.

Allmänna musikaliska förskolan.

Obs. lokalförändring! ***Hamngatan 18 b.*** **Obs. lokalförändring!**

Ny förberedande pianoklass *för barn under 9 år med lektioner äfven i hemmen och under inspektion af föreståndaren.*

Afgift för höstterminen 20 kr. 2 tim. i veckan. 2 elever i timmen.

I piano jemte musikteori *äro kurserna i likhet med föregående år ordnade för såväl skolungdom som för vuxna elever.*

För deltagande i årets pedag. kurs (afgiftsfri) bör anmälan göras oförtöfvadt.

Samtalstid 1—2. Fr. Peterson. *Höstterminen fr. 15 Sept.*

Richard Anderssons Musikskola

öppnas åter den 19 Sept. Undervisning meddelas uti pianospelning, harmonilära. Arbetsplan och honorar oförändnade.

Förfrågningar och anmälningar emottagas: skriftliga till den 15 Sept., muntliga den 15, 16 och 17 samma månad, kl. 12—2 f. m., 5—6 e m. Ordinarie mottagningsdagar efter den 18: Onsdagar och Lördagar $^1/_2 2$—$^1/_2 3$. Förutvarande elever som önska fortsätta anmodas ånyo anmäla sig.

Stockholm, *Brunnsgatan 28*, 2 tr. (G. 20726)

Stockholms Musik-institut,

Brahegatan 7 B, öfver gården I tr. upp.

Höstterminen börjar den 15 September och slutar den 15 December

Undervisning meddelas uti *Pianospelning* och *Harmonilära*. Anmälningstid hvarje dag kl. $^1/_2 1$—$^1/_2 2$. Efter den 15 September mottagningstid onsdagar och lördagar kl. $^1/_2 1$—$^1/_2 2$.

För närmare redogörelser tillhandahålles prospekt.

Sigrid Carlheim-Gyllenskköld.

Pristäflan.

Sällskapet för svenska qvartettsångens befrämjande inbjuder svenska konstnärer till täflan om pris för flerstämmiga kompositioner för mansröster.

Kompositionerna skola vara skrifna till svensk text efter fritt val och utan ackompanjemang, förbehållande sig sällskapet egande- och förlagsrätt till de arbeten, som blifva prisbelönade. Komposition, som är i enahanda eller liknande form förut från trycket utgifven, kan ej i täflingen deltaga. Täflingsprisen äro 150, 100 och 50 kronor. Icke prisbelönad, men lämplig komposition kan efter öfverenskommelse inköpas till qvartettsamlingen.

Såsom prisdomare fungera, enligt henäget åtagande, Herr Direktören m. m. C. Nordqvist, Herr Filosofie Doktorn m. m. V. Svedbom och Herr Erik Åkerberg.

Kompositionerna skola före den 1 December innevarande år insändas till Sällskapets sekreterare Kamrer John May, adress Malmtorgsgatan 6, Stockholm; och skola kompositionerna vara försedda med tydligt skrifvet motto, deraf afskrift skall finnas å ett medföljande förseglad kuvert innehållande kompositörens namn och fullständiga adress.

Rätt förbehålles att vid tillämnadt inköp bryta den till kompositionen hörande namnsedeln.

Stockholm i Juni 1892.

Styrelsen.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

Hrr Bokhandlare i landsorten som ännu icke inbetalt Sv. Musiktidnings saldo för 1891, anmodas göra detta med omgående.

Redaktionen.

Skandinaviska Orgelfabrikens

Kammarorglar,

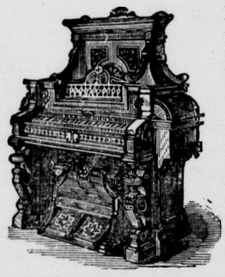

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.

Kontor och utställning i Stockholm:

Mästersamuelsgatan 24.

Innehåll: Zelia Trebelli (med porträtt). — Operakrisen och dess afhjelpande. — Musikpressen. — Från in- och utlandet. — Från scenen och konsertsalen. — Dödsfall. — Till våra prenumeranter. — Annonser.

Stockholm, O. L. Svanbäcks Boktryckeri-Aktiebolag, 1892.